

Research Paper**Psychometric Properties of the Short Form of the Pediatric Symptom Checklist-Youth Self-Report (PSC-17-Y) in Iranian Children and Teenagers****Karim Abdolmohammadi^{1*}**

1. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

DOI: 10.22034/JMPR.2023.15090**DOR: 20.1001.1.27173852.1402.18.69.12.5****URL: https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_15090.html****ARTICLE INFO****ABSTRACT**

Keywords:
internalizing symptoms,
externalizing symptoms,
and attention symptoms,
reliability, validity

Received: 2022/06/18
Accepted: 2022/08/23
Available: 2023/05/21

The main purpose of the present study was to investigate psychometric properties of the Short Form of the Pediatric Symptom Checklist-Youth Self-Report (PSC-17-Y) among Iranian children and teenagers. The method of the present study is descriptive-correlational. The statistical population of the study included all teenagers aged 11 to 17 years old in Iranian that 2885 students (1319 boys and 1536 girls) were selected using multi-stage cluster sampling. After translating and obtaining the opinions of experts and subjects, the face validity of the questionnaire was confirmed. SPSS and LISREL software were used for statistical analysis. The results of the confirmatory factor analysis, based LISREL software, showed that three-factor structure of the Impersonation, internalizing symptoms, externalizing symptoms, and attention symptoms in the Iranian student's sample had good fit with data. Correlational analyses between this Questionnaire with Achenbach's Behavioral Problems-Youth Self-report Scale_(YSR) provided initial evidence for the (PSC-17-Y) convergent validity. Reliability of the questionnaire based on Cronbach's alpha method, mean of variance extracted and retested for the total scale and its dimensions was confirmed. In sum, these findings provide evidence for the validity and reliability of the (PSC-17-Y) as an instrument to measure internalizing symptoms, externalizing symptoms, and attention symptoms among Iranian children and teenagers. This scale can be used to measure screening for psychosocial disorders in treatment and research departments.

* Corresponding Author: Karim Abdolmohammadi**E-mail:** karim.abdolmohamadi@yahoo.com

مقاله پژوهشی

ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه خودگزارشی چک‌لیست علائم کودکان و نوجوانان (PSC-17-Y) در بین کودکان و نوجوانان ایرانی

*^۱ کریم عبدالمحمدی

۱. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

DOI: 10.22034/JMPR.2023.15090

DOR: 20.1001.1.27173852.1402.18.69.12.5

URL: https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_15090.html

مشخصات مقاله	چکیده
<p>کلیدواژه‌ها: اختلالات برون سازی شده، اختلالات درون سازی شده، اختلال توجه، روایی و پایابی</p> <p>دریافت شده: ۱۴۰۱/۰۳/۲۸ پذیرفته شده: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱ منتشر شده: ۱۴۰۲/۰۲/۳۰</p>	<p>پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه علائم کودکان و نوجوانان (Y-17-PSC) فرم خودگزارشی در بین کودکان و نوجوانان ایرانی انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کودکان و نوجوانان سنین ۱۱ تا ۱۷ ساله ایران بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشای خوشای چند مرحله‌ای ۲۸۸۵ دانشآموز (۱۳۱۹ پسر و ۱۵۳۶ دختر) انتخاب شدند. پس از ترجمه و اخذ نظرات کارشناسان خبره روایی صوری مقیاس تأیید شد. برای انجام تحلیل‌های آماری از نرم‌افزار LISREL و SPSS استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که در نمونه دانشآموزان ایرانی ساختار سه عاملی مقیاس شامل اختلالات برون‌سازی شده، درون‌سازی شده و توجه با داده‌ها برآش مطلوبی داشت. نتایج مربوط به همبستگی بین این زیرمولفه‌های مقیاس (Y-17-PSC) با زیرمولفه‌های مقیاس خودگزارشی مشکلات رفتاری نوجوانان (YSR) از روایی ملاکی نسخه خودگزارشی (Y-17-PSC) در بین کودکان و نوجوانان حمایت کرد. پایابی با روش آلفای کرونباخ، میانگین واریانس استخراج و بازآزمایی برای مقیاس کلی و ابعاد آن تأیید گردید. در مجموع، نتایج مطالعه حاضر نشان داد که پرسشنامه (Y-17-PSC) فرم خودگزارشی برای سنجش اختلالات روانی و اجتماعی در دانشآموزان ایرانی ابزاری روا و پایا است. این ابزار می‌تواند جهت غربالگری برون‌سازی شده، درون‌سازی شده و توجه در بخش‌های درمانی و پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.</p>

* نویسنده مسئول: کریم عبدالمحمدی

رایانه‌ام: karim.abdolmohamadi@yahoo.com

مقدمه

مشکلات مربوط به سلامت روان در بین کودکان و نوجوانان رایج است و تخمین زده می‌شود که ۱۳٪ از کودکان و نوجوانان دارای مشکلاتی هستند که عملکرد آن‌ها را دچار مشکل می‌نماید (مورفی و همکاران، ۲۰۱۶). رایج‌ترین اختلالات روانی در بین کودکان شامل اضطراب، افسردگی، اختلالات رفتاری و نقص توجه/بیشفعالی است (پولانزیک و همکاران، ۲۰۱۵). اختلالات روانی اجتماعی به دو گروه اختلالات درون سازی شده^۲ و برون‌سازی^۳ شده تقسیم شده است (جلالی و همکاران، ۱۳۸۸). اختلالات برون‌سازی عمده‌تاً با پرخاشگری و رفتار مقابله‌ای شناخته می‌شود و بزمکاری یکی از پیامدهای شناخته شده این طبقه از اختلالات است؛ اختلالات درون سازی شده با نشانه‌هایی همچون گوششگیری، اضطراب، افسردگی و همچنین اختلالات جسمانی شکل شناخته می‌گردد و مربوط به خود^۴ شخص است (ارسلان و همکاران، ۲۰۲۱).

بررسی‌های انجام‌گرفته نشان داده است که علائم هیجانی و رفتاری در سطح بالینی غیرشخصی^۵ احتمال بروز اختلال در مراحل بعدی زندگی را افزایش می‌دهد (فونسکو پدرو و همکاران، ۲۰۲۰). با توجه به میزان شیوع و اثرگذاری منفی اختلالات دوره کودکی و نوجوانی سیاست‌های کلی ملی و بین‌المللی پیشنهاد می‌کند که کودکان و نوجوانان به صورت مرتب از نظر مشکلات روانی و اجتماعی مورد غربالگری قرار گیرند (سازمان بهداشت جهانی WHO، ۲۰۱۷). با وجود تأکید سازمان‌های ملی و بین‌المللی بررسی‌های انجام‌گرفته نشان داده است که بیش از ۵۰٪ نوجوانان دارای مشکلات روانی اجتماعی هرگز مورد غربالگری قرار نمی‌گیرند و به همین خاطر شناسایی نمی‌شوند (وسو و همکاران، ۲۰۱۳).

دلایل مختلفی به عنوان علت عدم غربالگری مناسب اختلالات در این سنین عنوان شده است که در ادامه به بررسی چند مورد پرداخته خواهد شد؛ یکی از دلایل مهم این مسئله محدودیت ابزارهای غربالگری به یک بعد از مشکلات روانی اجتماعی است (وب و همکاران، ۲۰۱۶)، زمان بر بودن ابزارهای غربالگری از دیگر مشکلاتی است که باعث مشکلات غربالگری نوجوانان می‌شود (کانورز و همکاران، ۲۰۱۸). در کل برای اینکه یک ابزار را به عنوان ابزار مفیدی برای سنجش در نظر بگیریم باید اطلاعات مناسب را نیز باید نسبت به ابزارهای مشابه کم‌هزینه‌تر باشد (استد و بانرج، ۲۰۱۶). بررسی‌های انجام‌گرفته نشان داده است که فرم کوتاه چکلیست علائم کودکان (PSC-17)^۶ نسبت به مقیاس‌های مشابه در زمان کوتاهی و با

1. Connors et al
2. Steed & Banerjee
3. Short Form of the Pediatric Symptom Checklist
4. DiStefano et al
5. Gardner
6. exploratory factor analysis
7. Liu et al
8. Ham & Allen
9. Parker et al
10. Piqueras et al
11. Murphy et al
12. Polanczyk et al
13. internalizing symptoms
14. externalizing symptoms
15. self
16. Arslan et al
17. subclinical level
18. Fonseca-Pedrero et al
19. World Health Organization
20. Wissow et al
21. Webb et al

از ۷ برای مؤلفه بروون‌سازی شده، نمره بالاتر از ۵ برای مؤلفه درون‌سازی شده و نمره بالاتر از ۷ برای مؤلفه توجه نشان‌دهنده مشکلات در این حیطه است (لیو، بورگس، دیاستافانو، پن و جیانگ، ۲۰۱۹). همسانی درونی این پرسشنامه برای کل پرسشنامه ۰/۸۷ و برای زیرمقیاس‌های درون‌سازی شده، بروون‌سازی شده و توجه به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۰ و ۰/۸۲ به دست آمده است؛ همچنین تحلیل عاملی اکتشافی مدل ۳ عاملی را بهترین مدل از نظر برازش معرفی کرده است (گارد نر و همکاران، ۱۹۹۹).

مقیاس خودگزارشی مشکلات رفتاری نوجوانان (YSR)

یک پرسشنامه خودگزارشی هست که توسط آخنباخ در سال ۱۹۹۱ ساخته شده است، این مقیاس برای سنین ۱۱ تا ۱۸ سال با حداقل تحصیلات در حد پایه‌ی پنجم ابتدایی در مدت زمان ۱۵ دقیقه قابل پاسخگویی است و از ابزارهای غربالگری رایج برای اختلال‌های روان‌پزشکی در سنین نوجوانی است. در این مقیاس، گویی‌ها بر اساس اختلالات راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی - ویراست چهارم با تجدیدنظر در متن تنظیم شده که عبارت از مشکلات عاطفی، اضطرابی، بدنی، نارسانی توجه- بیش فعالی، سلوک، نافرمانی مقابله‌ای و مشکلات هنجاری هستند. گویی‌های این مقیاس، به صورت سه گزینه‌ای کاملاً، معمولاً و اصلاً است که به ترتیب نمرات دو، یک و صفر را دریافت می‌کنند. نمرات همبستگی به دست آمده از مطالعه آزمون - باز آزمون در نسخه اصلی پرسشنامه برای اختلالات بروون‌سازی شده ۰/۹۰، درون‌سازی شده ۰/۸۵ و توجه ۰/۹۲ و همسانی درونی برای اختلالات بروون‌سازی شده ۰/۸۸، درون‌سازی شده ۰/۸۱ و توجه ۰/۸۶ گزارش شده است (آخنباخ و رسکولار، ۲۰۰۱). در ایران نیز این پرسشنامه توسط مینایی (۱۳۸۵) هنجاریابی شده است که نتایج نشان‌دهنده ضریب همسانی درونی بین ۰/۶۳ تا ۰/۹۵ بود و همچنین در بررسی روایی ملکی، این پرسشنامه ضریب همبستگی بالایی با پرسشنامه شخصیتی نوجوانان آیزنگ دارد.

نتایج

در جدول شماره (۱) اطلاعات توصیفی آزمودنی‌ها با در نظر گرفتن جنسیت شرکت‌کنندگان پژوهش نشان داده شده است.

جدول (۱) مشخصات جمعیت شناختی آزمون‌های شرکت‌کننده در پژوهش

گروه	تعداد	میانگین سنی	بروزرسانی شده	دروزرسانی شده	توجه	نمره کل
موقت	۱۵۲۶	(۲۱/۴۹)	(۲۷/۸)۶/۲۲	(۲۷/۸)۶/۱۸	(۲/۴۵)۶/۱۸	(۷/۵۵)۱۲/۴۲
ملکر	۱۳۱۹	(۱۶/۰)	(۲۷/۷)۷/۲۹	(۲۷/۸)۷/۲۹	(۲/۴۰)۶/۰۶	(۷/۸۱)۱۲/۲۵
کل نمونه	۲۸۵۵	(۱۶/۰)	(۲۷/۵)۶/۱۰	(۲۷/۵)۶/۱۲	(۲/۷۸)۶/۱۴	(۷/۵۷)۱۲/۳۷

2. Achenbach & Rescolar

جوامع مختلف برای استفاده از پرسشنامه PSC-17-Y (PSC-17-Y) و محدودیت مطرح شده برای این ابزار، هدف از پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه فرم کوتاه پرسشنامه (PSC-17-Y) در جامعه ایرانی می‌باشد.

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. در گام اول پرسشنامه PSC-17-Y (PSC-17-Y) توسط پژوهشگر به فارسی برگردانده و از سه نفر متخصص زبان انگلیسی خواسته شد که ماده‌های برگردانده شده فارسی را به انگلیسی ترجمه‌ی معکوس نمایند. آنگاه شکاف‌های موجود در تطابق دو ترجمه اصلاح گردید. سپس آزمون حاصل روی ۱۵ آزمودنی به صورت آزمایشی اجرا و اشکالات پیش‌آمده برای کاربرد نهایی اصلاح گردید. جامعه‌ی آماری این پژوهش کلیه کودکان و نوجوانان ۱۱ تا ۱۷ ساله ساکن ایران بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشای چندمرحله‌ای استان‌های آذربایجان شرقی، سمنان، اصفهان، کردستان و تهران انتخاب شدند، در گام بعدی از بین دانش‌آموزان این استان‌ها ۳۵۰۰ از بین دانش‌آموز مدارس انتخاب شدند پس از انتخاب دانش‌آموزان از آن‌ها درخواست شد که پرسشنامه‌های تهیه شده را تکمیل نمایند. تعداد ۶۴۵ آزمودنی به دلیل پاسخ ناقص به پرسشنامه‌ها از تحلیل‌های آماری کنار گذاشته شدند و به این ترتیب نمونه نهایی مورد پژوهش به ۲۸۵۵ دختر و پسر تقلیل یافت.داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی لازم و با استفاده از نرم افزار SPSS و LISREL مورد تحلیل قرار گرفتند.

به منظور رعایت اخلاق پژوهش و حقوق آزمودنی‌ها، نخست محقق خود را به دانشجویان معرفی و هدف تحقیق را بیان کرد سپس هم به صورت شفاهی (پیش از اجرا) و هم به صورت کتبی (ذکر شده در بخش نخست پرسشنامه) خاطرنشان گردید «اطلاعات درخواستی در این پرسشنامه‌ها، صرفاً به منظور اهداف پژوهشی است. وجهت اطمینان شما، به جز تعیین جنسیت و سن، نیازی به ذکر نام و نام خانوادگی و دیگر مشخصات خصوصی نیست». شرکت‌کنندگانی که علاقه به شرکت در پژوهش نداشتند با ابراز شفاهی عدم علاقه از ادامه پژوهش کنار گذاشته شدند.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه کوتاه چک‌لیست علامت کودکان و نوجوانان (PSC-17-Y)^۱ فرم خودگزارشی: این ابزار یک پرسشنامه ۱۷ سوالی است که سه حیطه مشکلات روانی اجتماعی، مشکلات درون‌سازی شده (مثل اضطراب و افسردگی) مشکلات بروون‌سازی شده (مثل رفتار مخرب) و توجه را مورد ارزیابی قرار می‌دهد و درنهایت مجموع نمرات این پرسشنامه نشان‌دهنده مشکلات سازگاری افراد است (پیکوراس و همکاران، ۲۰۲۱). نمره‌گذاری این پرسشنامه به صورت لیکرت می‌باشد و به هرگز، نمره یک؛ به گاهی وقت‌ها، نمره ۲ و به همیشه نمره ۳ داده می‌شود. این پرسشنامه دارای نمره برش است و تحقیقات انجام‌گرفته نشان داده است که نمره بالاتر از ۱۵ برای نمره کل؛ نمره بالاتر

1. Short Form of the Pediatric Symptom Checklist-Youth Self-Report

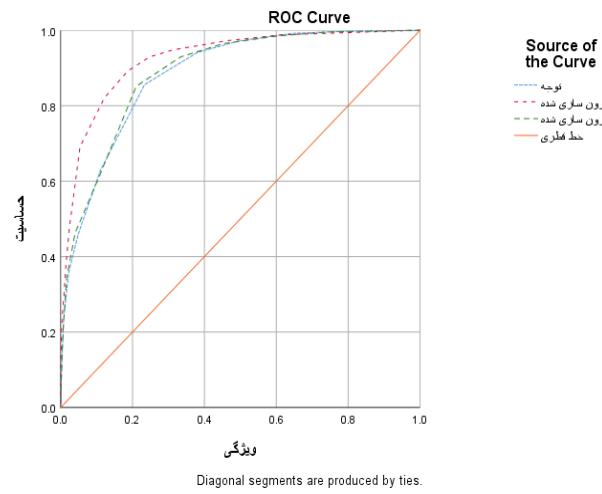
جدول ۳: حساسیت و ویژگی برای امتیازات پرسشنامه (PSC-17-Y)

ویژگی	حساسیت	نقطه برش	نقاط	توجه
۱	۱	-۱	.۱	
.۰/۷۹	.۰/۹۹	.۰/۵	.۲	
.۰/۶۴	.۰/۹۹	۱/۵	.۳	
.۰/۴۹	.۰/۹۷	۲/۵	.۴	
.۰/۳۸	.۰/۹۴	۳/۵	.۵	
.۰/۳۰	.۰/۸۹	۴/۵	.۶	
.۰/۱۱	.۰/۶۲	۵/۵	.۷	
.۰/۰۴۹	.۰/۴۶	۶/۵	.۸	
.۰/۰۲۳	.۰/۳۵	۷/۵	.۹	
.۰/۰۰۹	.۰/۲۳	۸/۵	.۱۰	
.۰/۰۰۳	.۰/۱۳	۹/۵	.۱۱	
.۰/۰۰۱	.۰/۰۰۱	۱۱	.۱۲	
۱	۱	-۱	.۱	برون‌سازی شده
.۰/۶۱	.۰/۹۸	.۰/۵	.۲	
.۰/۴۶	.۰/۹۷	۱/۵	.۳	
.۰/۳۱	.۰/۹۴	۲/۵	.۴	
.۰/۲۶	.۰/۹۳	۳/۵	.۵	
.۰/۲۵	.۰/۹۲	۴/۵	.۶	
.۰/۱۲	.۰/۸۲	۵/۵	.۷	
.۰/۰۵	.۰/۶۹	۶/۵	.۸	
.۰/۰۲	.۰/۴۷	۷/۵	.۹	
.۰/۰۱	.۰/۳۶	۸/۵	.۱۰	
.۰/۰۰۹	.۰/۲۹	۹/۵	.۱۱	
.۰/۰۰۳	.۰/۲۲	۱۰/۵	.۱۲	
.۰/۰۰۲	.۰/۱۷	۱۱/۵	.۱۳	
.۰/۰۰۱	.۰/۱۲	۱۲/۵	.۱۴	
.۰/۰۰۱	.۰/۰۷	۱۳/۵	.۱۵	
.۰/۰۰۱	.۰/۰۰۱	۱۵	.۱۶	

3. Mahalanobis

1. validity
2. reliability

جهت بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه (PSC-17-Y) از رویکرد کلاسیک تحلیل آزمون (روایی^۱ و پایایی^۲) استفاده شد. قبل از انجام تحلیل‌های آماری (تحلیل عاملی تأییدی) مفروضه نرمال بودن چند متغیری و عدم وجود داده‌های پرت چندمتغیری با استفاده شاخص فاصله ماهالانوبیس^۳ بررسی شد. با توجه به وجود داشتن مقداری داده پرت حالت نرمال بودن برقرار نبود که پس از حذف این داده‌ها شرایط نرمال بودن چندمتغیری داده‌ها برقرار شد ($P < 0.05$). به منظور بررسی نرمال بودن توزیع نمرات هر یک از متغیرها از شاخص چولگی و کشیدگی استفاده شد که نتایج نشان داد مقادیر چولگی بازه ۳-۳+ تا ۱۰+ و مقادیر کشیدگی در بازه ۱۰- تا ۱۰+ قرار دارند؛ بنابراین پیش‌فرض نرمال بودن برقرار است.

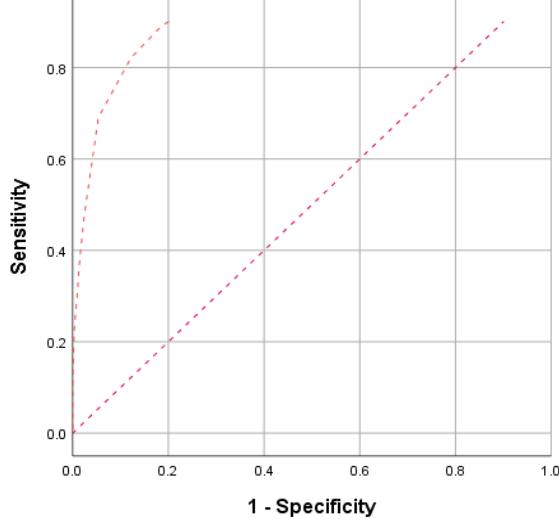
نمودار ۱. منحنی‌های ROC در سه مولفه توجه، برون‌سازی شده و درون‌سازی شده

نمودارهای بالا بیانگر سطح زیر منحنی‌های مؤلفه‌های توجه، برون‌سازی شده و درون‌سازی شده با مقادیر به ترتیب ۸۹، ۹۲ و ۸۵ می‌باشد که بهترین مقادیر را به خود اختصاص داده‌اند. این مقادیر به معنی قدرت تشخیص مطلوب ابزار مورد پژوهش است و در سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ معنادار هستند. در تحلیل ROC برای تعیین بهترین نقطه برش ابزار، حساسیت و ویژگی برای نقاط ۱ تا ۱۲، ۱۳ تا ۱۶ و ۱۷ تا ۲۱ امتیاز ابزار آورده شده است (با توجه به نمودار ۱ که بهترین قدرت افتراق را داشته است)، نتایج در جدول ۲ نشان داده شده است. بهترین نقطه برش آزمون آرمان غربالگری نقطه‌ای است که تعادل نسبی بین حساسیت و ویژگی داشته باشد.

و در مؤلفه درون سازی شده اگر نقطه برش $4/5$ در نظر بگیریم حساسیت بالا و ویژگی کمتر است ($0/۸۹$ و $۰/۲۸$) و در بقیه نقاط $۵/۵$ به بعد تا ۱۲ حساسیت و ویژگی پایین است. ولی در نقاط $۰/۵$ تا $۳/۵$ حساسیت و ویژگی بالاتر هستند؛ بنابراین مقادیر حساسیت ($۰/۸۹$ ، $۰/۲۸$)، ویژگی ($۰/۰۲۸$)، ارزش اخباری مثبت ($۰/۶۰$) و ارزش اخباری منفی ($۰/۰۶۹$) است.

امتیاز مؤلفه (درون سازی شده)	وضعیت واقعی	بروز پیامدهای منفی
امتیاز ۴.۵ و کمتر	۱۳۹۳	۹۲۹
امتیاز ۴.۵ بالاتر	۱۶۲	۳۷۱
کل	۱۵۵۵	۱۳۰۰

ROC Curve

نمودار ۲. نقطه برش مؤلفه بروز سازی

$$AUC=0/92$$

۱	۱	-۱	.۱
.۷۴	.۹۹	.۵	.۲
.۵۹	.۹۸	.۵	.۳
.۴۵	.۹۶	.۵	.۴
.۳۳	.۹۲	.۵	.۵
.۲۸	.۸۹	.۵	.۶
.۱۱	.۶۱	.۵	.۷
.۰۴۰	.۴۶	.۵	.۸
.۰۰۱	.۳۴	.۵	.۹
.۰۰۹	.۲۳	.۵	.۱۰
.۰۰۳	.۱۲	.۵	.۱۱
.۰۰۱	.۰۰۱	.۱	.۱۲

چنانچه در جدول ۲ مشاهده می‌کنید در مؤلفه توجه اگر نقطه برش $۴/۵$ در نظر بگیریم حساسیت بالا و ویژگی کمتر است ($۰/۸۹$ و $۰/۲۸$) و در بقیه نقاط $۵/۵$ به بعد تا ۱۲ حساسیت و ویژگی پایین است. ولی در نقاط $۰/۵$ تا $۳/۵$ حساسیت و ویژگی بالاتر هستند؛ بنابراین مقادیر حساسیت ($۰/۸۹$ ، $۰/۲۸$)، ویژگی ($۰/۰۲۸$)، ارزش اخباری مثبت ($۰/۵۹$) و ارزش اخباری منفی ($۰/۰۷۲$) است.

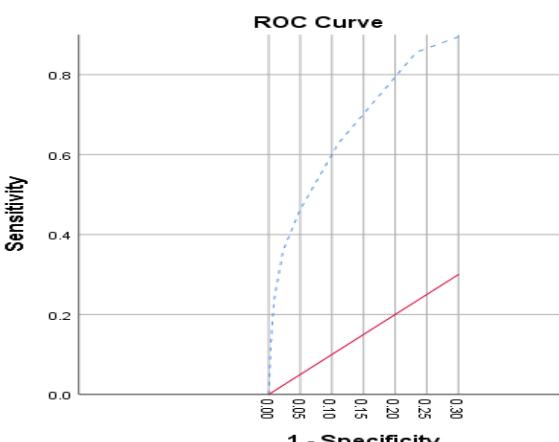
امتیاز مؤلفه (توجه)

بروز پیامدهای منفی	عدم بروز پیامدهای منفی
۱۳۵۲	۹۳۴
۱۵۷	۴۱۲
۱۵۰۹	۱۳۴۶

همچنین در مؤلفه بروز سازی شده اگر نقطه برش $۴/۵$ در نظر بگیریم حساسیت بالا و ویژگی کمتر است ($۰/۸۹$ و $۰/۱۸$) و در بقیه نقاط $۵/۵$ به بعد تا ۱۲ حساسیت و ویژگی پایین است. ولی در نقاط $۰/۵$ تا $۳/۵$ حساسیت و ویژگی بالاتر هستند. حساسیت ($۰/۹۲$)، ویژگی ($۰/۰۲۵$)، ارزش اخباری مثبت ($۰/۵۹$) و ارزش اخباری منفی ($۰/۰۷۳$) است.

وضعیت واقعی
امتیاز مؤلفه (بروز سازی شده)

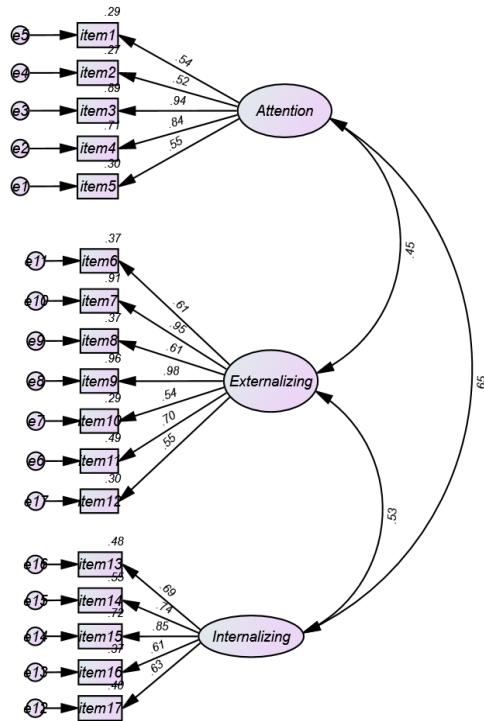
بروز پیامدهای منفی	عدم بروز پیامدهای منفی
۱۴۳۵	۹۷۳
۱۱۸	۳۲۹
۱۵۵۳	۱۳۰۲

$$AUC=0/85$$

p=0.001	۳۰/۶۶	۰/۵۴	۱۰ آیتم
p=0.001	۴۲/۵۲	۰/۷۰	۱۱ آیتم
p=0.001	۳۱/۳۹	۰/۵۵	۱۲ آیتم
p=0.001	۳۹/۸۸	۰/۶۹	۱۳ آیتم درون
p=0.001	۴۴/۰۳	۰/۷۴	۱۴ آیتم داد
p=0.001	۵۲/۹۹	۰/۸۵	۱۵ آیتم
p=0.001	۳۳/۷۰	۰/۶۱	۱۶ آیتم
p=0.001	۳۵/۵۴	۰/۶۳	۱۷ آیتم

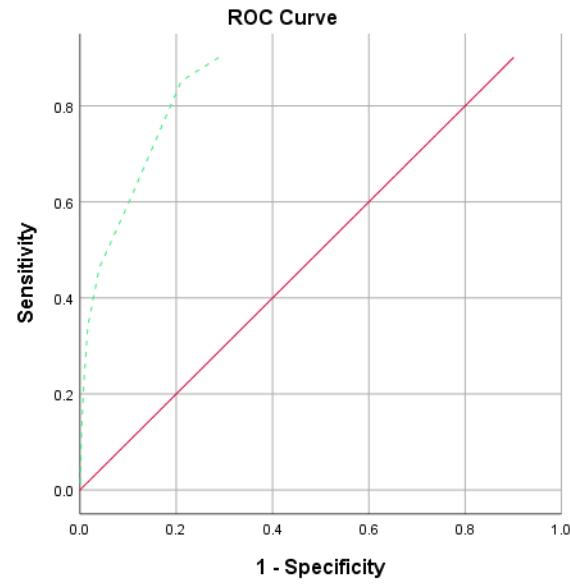
بر اساس جدول ۲، تمامی سوالات پرسشنامه علائم مرضی کودکان بار عاملی بزرگتر از ۰/۵ هستند و در سطح معنی‌داری کوچک‌تر از ۰/۰۵ معنادار هستند. همچنین مقادیر t متناظر با هر بار عاملی بیشتر از مقدار بحرانی (۲/۵۸) می‌باشد و تمامی عامل‌ها در سطح معنی‌داری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ معنادار هستند.

شکل ۱: تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه PSC-17-Y

جدول ۳: ضریب تعیین، میانگین واریانس استخراج شده و همسانی درونی پرسشنامه

پایابی	پایابی	AVE	R ²	
۰/۹۱	۰/۸۱	۰/۵۰	۰/۶۹	توجه
۰/۸۷	۰/۸۸	۰/۵۲	۰/۷۳	برون سازی
۰/۸۷	۰/۸۲	۰/۵۱	۰/۷۱	درون سازی

نمودار ۴. نقطه بررش مؤلفه درون سازی شده

جهت بررسی روابع از روابع از روابعه، ملاکی و همگرا استفاده شد. با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی به بررسی روابعه پرسشنامه پرداخته شد. مدل سه عاملی پرسشنامه به روش تحلیل عاملی تأییدی موردنبررسی قرار گرفت. شاخص‌های برآش مطلق (RMR= ۰/۰۷۵)، TLI= ۰/۹۱، GFI= ۰/۹۳، AGFI= ۰/۹۱، NFI= ۰/۹۲، CFI= ۰/۹۴، RMSEA = ۰/۰۷۹ < ۰/۰۸، $\chi^2/df = ۵$ به دست آمده برآش تعديل شده از برآش مناسب مدل با داده‌ها دارد و ساختار عاملی پرسشنامه تائید می‌شود. زمانی که مجذور کای (خی دو) از لحظه آماری معنی‌دار نباشد بر برآندگی الگو (مدل) دلالت می‌کند که در پژوهش حاضر نیز معنی‌دار نیست.

در جدول ۲، بار عاملی (استاندارد شده)، آماره T-valu و معنی‌داری هر یک از گویه‌ها گزارش شده است.

جدول شماره ۲: بار عاملی، آماره t و معنی‌داری گویه‌های پرسشنامه (PSC-17-Y)

عامل	سازه	آماره t معنی‌داری	آماره t ضرایب استاندارد	آماره t معنی‌داری	توجه
علائم کودکان					
p=0.001	۳۰/۰۶	۰/۵۴	۱ آیتم		
p=0.001	۲۹/۰۰	۰/۵۲	۲ آیتم		
p=0.001	۶۴/۰۶	۰/۹۴	۳ آیتم		
p=0.001	۵۳/۵۰	۰/۸۴	۴ آیتم		
p=0.001	۳۰/۵۲	۰/۵۵	۵ آیتم		
p=0.001	۳۵/۵۹	۰/۶۱	۶ آیتم		
p=0.001	۶۸/۳۹	۰/۹۵	۷ داد		
p=0.001	۳۵/۴۲	۰/۶۱	۸ آیتم		
p=0.001	۷۱/۶۲	۰/۹۸	۹ آیتم		

نتایج گزارش شده در جدول شماره (۵) نشان می‌دهد که بین مقیاس برونسازی شده دو پرسشنامه همبستگی $P<0.001$ و $P<0.01$ ؛ بین مقیاس درون‌سازی شده دو پرسشنامه همبستگی $P<0.01$ و $P<0.001$ و بین مقیاس توجه دو پرسشنامه همبستگی $P<0.01$ و $P<0.001$ برقرار است که نشان‌دهنده روایی ملکی بالای پرسشنامه (PSC-17-Y) می‌باشد.

آزمون پایایی همچنان که پیشتر گفته شد برای سنجش پایایی و ارزیابی همسانی درونی سازه‌ها از معیار سنتی آلفای کرونباخ و معیار مدرن‌تر پایایی ترکیبی استفاده می‌شود. پایداری درونی نشانگر میزان همبستگی یک سازه و شاخص‌های مربوط به آن است. مقادیر پایایی قابل قبول برای هر دو ملک (آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی) بنا بر نظر اکثر صاحب‌نظران بالاتر از ۰/۷ می‌باشد که با توجه به یافته‌های جدول ۳ می‌توان گفت سازه‌های مدل اندازه‌گیری دارای پایایی مناسب و قابل قبولی هستند.

به منظور محاسبه پایایی بازآزمون، به فاصله زمانی دو هفته و با شرکت ۱۲۰ نفر از آزمودنی‌ها، ضریب همبستگی $P<0.001$ بین دو بار اجرای پرسشنامه (PSC-17-Y) به دست آمد که در سطح $P<0.001$ معنی‌دار بود و نشان‌دهنده پایایی بازآزمایی خوب پرسشنامه بود.

درنهایت نتایج تحلیل عاملی تأییدی و شاخص‌های پایایی سازه‌ای همسانی درونی و بازآزمون حاکی از مطلوب بودن روایی سازه، ملکی، همگرا، واگرا و پایایی پرسشنامه می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی مؤلفه‌ها و نمره کل پرسشنامه (PSC-17-Y) از ضریب آلفای کرونباخ و آزمون-بازآزمون-بازآزمون برای مؤلفه توجه و ضریب محاسبه‌شده برای مؤلفه‌های پژوهش $P<0.01$ برای مؤلفه توجه و $P<0.001$ برای نمره کل بود که بر اساس قاعده جورج و مالری^۱ (2003) که مطرح کرده است ضریب محاسبه‌شده بالای 0.70 ، ضریب محاسبه‌شده بالای 0.80 خوب و ضریب محاسبه‌شده بالای 0.80 عالی است، می‌توان مطرح کرد که پرسشنامه (PSC-17-Y) و زیرمولفه‌هایش از همسانی درونی بسیار خوبی برخوردارند. مقدار ضریب به دست آمده از آزمون مجدد باگذشت دو هفته از زمان اجرای آزمون اول، $P<0.001$ به دست آمد که نشان‌دهنده ثبات نتایج در طول زمان بود.

در ادامه و باهدف بررسی ساختار عاملی پرسشنامه که توسط سازندگان پیشنهادشده بود و در بررسی روان‌سنجی پرسشنامه در پژوهش‌های قبلی به دست آمده بود از روش تحلیل عامل تأییدی استفاده گردید، نتایج به دست آمده نشان داد که تمامی گویه‌های آزمون در همان مؤلفه‌هایی که پیش‌بینی شده بودند دارای بار عاملی قابل قبولی هستند؛ با توجه به این یافته‌ها می‌توان مطرح کرد که چک‌لیست دارای 17 گویه و سه عامل است. با توجه به بالا بودن بار عاملی گویه‌ها از 0.5 و همچنین معنی‌داری تمامی آن‌ها می‌توان مطرح کرد که پرسشنامه (PSC-17-Y) از روایی همگرای مناسبی برخوردار است. همچنین در پژوهش حاضر به منظور تعیین روایی ملکی پرسشنامه (PSC-17-Y) از خرده مقیاس‌های پرسشنامه

شاخص مهم دیگر، ضریب تعیین^۲ R^2 است که ارتباط بین واریانس تبیین شده یک متغیر مکنون را با مقدار کل واریانس آن سنجش می‌نماید و مقادیر بزرگ‌تر مطلوب‌تر است. مقادیر 0.19 ، 0.33 و 0.67 به ترتیب ضعیف، متوسط و قابل توجه توصیف شده است (محسنی و اسفیدانی، 1393)، با توجه به یافته‌های جدول در مورد مؤلفه‌ها مقادیر R^2 قابل توجه تلقی می‌گردد.

روایی همگرا: برای سنجش روایی همگرا از معیار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) استفاده می‌گردد که توسط آن میزان همبستگی هر سازه با سوالات‌های شاخص‌ها خود بررسی می‌شود معیار AVE نشانگر میانگین واریانس به اشتراک گذاشته شده بین هر سازه با شاخص‌های خود است و مقدار حداقل 0.5 به بالا کافی محسوب می‌شود (فورنل و لارکر، 1981) با توجه به یافته‌های مطرح در جدول ۳ شاخص AVE در مورد همه مؤلفه‌ها از میزان 0.5 بیشتر است که حاکی از روایی همگرای مناسب مدل اندازه‌گیری است.

در پژوهش حاضر برای محاسبه روایی افتراقی یا واگرا از شاخص فورنل لاکر استفاده شده است، در روایی واگرا، میزان همبستگی یک شاخص با سازه مربوط به خود باید بیشتر از میزان همبستگی آن شاخص با سازه دیگری باشد. به عبارتی دیگر، طبق این شاخص جذر میانگین واریانس استخراج شده ($\sqrt{AVE}$) هر متغیر نهفته باید بیشتر از حداکثر همبستگی آن متغیر پنهان با متغیرهای نهفته دیگر باشد همان‌گونه که داده‌های جدول ۴ نشان می‌دهد جذر میانگین واریانس استخراج شده (که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار دارد) هر متغیر نهفته بیشتر از حداکثر همبستگی آن متغیر نهفته با متغیرهای نهفته دیگر است که بیانگر روایی مناسب مدل اندازه‌گیری موردنبررسی است.

جدول ۴: نتایج آزمون روایی واگرا

توجه	برون‌سازی شده	درون‌سازی شده
۰/۷۵۹		توجه
۰/۷۷۳	برون‌سازی شده	۰/۴۹۸
۰/۷۷۱	درون‌سازی شده	۰/۵۴۶

از اهداف دیگر پژوهش حاضر بررسی روایی ملکی پرسشنامه (PSC-17-Y) می‌باشد، روایی ملکی دو نوع است، روایی پیش‌بین و روایی همزمان؛ در مطالعه‌ی حاضر هدف محاسبه روایی ملکی همزمان می‌باشد و به همین منظور از خرده مقیاس برونسازی شده، درون‌سازی شده و توجه مقیاس خودگزارشی مشکلات رفتاری نوجوانان (YSR) استفاده شد.

جدول ۵: ماتریس همبستگی بین پرسشنامه (PSC-17-Y) و زیرمقیاس‌های پرسشنامه (YSR)

کودکان (PSC-17-Y)	پرسشنامه	علائم	پرسشنامه مشکلات رفتاری نوجوانان (YSR)
برون‌سازی شده	درون‌سازی شده	توجه	
۰/۴۲	۰/۳۸	۰/۷۵	برون‌سازی شده
۰/۵۴	۰/۸۱	۰/۳۸	درون‌سازی شده
۰/۷۸	۰/۵۴	۰/۴۲	توجه

1. George, Mallory

منابع

- جلالی، محسن؛ پوراحمدی، الناز؛ باباپور خیرالدین، جلیل و شعیری، محمد رضا. (۱۳۸۸). تاثیر آموزش برنامه فرزندپروری مثبت بر کاهش اختلالات برون سازی شده در کودکان هفت تا ۱۰ ساله. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناسی*. ۱۳، ۴، ۴۲۳-۴۲.
- مینایی، اصغر. (۱۳۸۵). انطباق و هنجاریابی سیاهه رفتاری کودک آخناخ، پرسشنامه خودسنجی و فرم گزارش معلم. پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، ۱(۶)، ۵۵۸-۵۲۹.

خودگزارشی مشکلات رفتاری نوجوانان (YSR) استفاده گردید که نتایج به دست آمده نشان‌دهنده همبستگی بالای خرد مقیاس‌های دو آزمون بود. نتایج یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج برسی‌های (گاردن، ۲۰۰۷؛ برگمن و همکاران، ۲۰۲۰؛ پیکوراس و همکاران، ۲۰۲۱) همسو است. درنهایت می‌توان چنین مطرح کرد که تشابه ضرایب به دست آمده در پژوهش حاضر با ضرایب تحقیقات انجام‌شده قبلی همچون (برگمن و همکاران، ۲۰۲۰؛ پیکوراس و همکاران، ۲۰۲۱) نشان‌دهنده روان و ساده بودن گویه‌های پرسشنامه PSC-17-Y (PSC-17-Y) در زبان انگلیسی و نیز در زبان فارسی است. از سویی نتایج به دست آمده از تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد مدل سه عاملی مطلوب‌ترین مدل از نظر برآنش محسوب می‌گردد و این یافته نیز با یافته‌های تحقیقات قبلی همسو می‌باشد. درنهایت و با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان مطرح کرد که پرسشنامه PSC-17-Y (PSC-17-Y) در پژوهش‌های مربوط به غربالگری اختلالات روانی اجتماعی در جامعه ایرانی کاربرد دارد. پژوهش‌های انجام‌گرفته در یک دهه گذشته نشان‌دهنده تأثیرات منفی اختلالات هیجانی و رفتاری بر روی عملکرد تحصیلی، ترک تحصیل، بارداری ناخواسته، بیکاری و بزهکاری کودکان و نوجوانان می‌باشد (جونز و همکاران، ۲۰۱۵)، همین اثرگذاری باعث شده است که والدین، معلمان و مسئولین اجتماعی علاقه‌مند به شناسایی هرچه سریع‌تر کودکان و نوجوانان دارای این اختلال باشند (لیو و همکاران، ۲۰۱۹). روش‌های شناسایی کودکان دارای مشکل که تحت تأثیر قضاوت معلمان و مشاوران مدارس و یا گزارش والدین است باوجود کارآمدی، فرایند طولانی را می‌طلبد که این مسئله باعث از دست رفتن فرصت طلایی برای مداخله همچنین افزایش هزینه‌های مراقبت بهداشتی می‌گردد (کارتا و گرینوود، ۲۰۱۳). روش دیگر برای غربالگری نیز استفاده از ابزارهای مداد-کاغذی می‌باشد که در صورت استفاده از یک ابزار مناسب می‌تواند در شناسایی سریع کودکان و نوجوانان دارای مشکل نقش‌آفرینی کند، در این روش صاحب‌نظران نبود ابزار مناسب، تک‌بعدی بودن ابزارها و نیاز به تخصص بالا در اجرا یا تفسیر را از مشکلات این روش مطرح کرده‌اند (هام و آلن، ۲۰۱۲). با توجه به تعداد سوالات، سادگی در اجرا و نمره‌گذاری، خودگزارشی بودن و بررسی ابعاد مختلف اختلالات دوران کودکی و نوجوانی، می‌توان پرسشنامه PSC-17-Y (PSC-17-Y) یک ابزار بسیار مناسب برای غربالگری مشکلات دوران کودکی و نوجوانی در نظر گرفت.

در آخر پیشنهاد می‌گردد که در پژوهش‌های آینده این پرسشنامه روی کودکان دارای مشکلات بالینی همچون نقص توجه / بیشفعالی، اضطراب، افسردگی و نافرمانی مقابله‌ای نیز هنجاریابی گردد؛ همچنین با توجه به تعداد کم سوالات و خودگزارشی بودن پرسشنامه جهت غربالگری اختلالات نوجوانان در گروه‌های بزرگ همچون مدارس از این پرسشنامه استفاده گردد.

- Achenbach, T. M., & Rescolar, L. A. (2001). Manual for the ASEBA School – age forms and profiles. Burlington: ASEBA.
- Arslan, İB., Lucassen, N., van Lier, P., de Haan, AD., & Prinzie, P. (2021). Early childhood internalizing problems, externalizing problems and their co-occurrence and (mal)adaptive functioning in emerging adulthood: a 16-year follow-up study. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 56(2), 193–206.
- Bergmann, P., Lucke, C., Nguyen, T., Jellinek, M., Murphy, JM. (2020). Identification and utility of a short form of the Pediatric Symptom Checklist-Youth Self-Report (PSC-17-Y). *Eur J Psychol Assess*;36(1):56-64.
- Carta, J. J., & Greenwood, C. R. (2013). Future challenges and new directions in RTI. In V. Buysse & E. Peisner-Feinberg (Eds.), *Handbook of response to intervention in early childhood* (pp. 421-432). Baltimore, MD: Paul H. Brookes.
- Connors, E., Arora, P., Blizzard, A., Bower, K., Coble, K., Harrison, J., et al. (2018). When behavioral health concerns present in pediatric primary care: factors influencing provider decision-making. *J Behav Health Serv Res*;45(3):340-355
- DiStefano, C., Liu, J., & Burgess, Y. (2017). Investigating the structure of the Pediatric Symptoms Checklist in the preschool setting. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 35, 494-505.
- Fonseca-Pedrero, E., Ortuo-Sierra, J., & Pérez-Albéniz, A. (2020). Emotional and behavioural difficulties and prosocial behaviour in adolescents: a latent profile analysis. *Rev Psiquiatr Salud Mental* (Engl Ed);13(4):202-212.
- Gardner, W., Lucas, A., Kolko, DJ., Campo, JV. (2007). Comparison of the PSC-17 and alternative mental health screens in an at-risk primary care sample. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*;46(5):611-618
- Gardner, W., Murphy, JM., Childs, G., Kelleher, K., Pagano, M., Jellinek, M., & Chiappetta, L. (1999). The PSC-17: A brief Pediatric Symptom Checklist with psychosocial problem subscales. A report from PROS and ASPN. *Ambulatory Child Health*, 5, 225-236.
- George, D., Mallory, M. (2003). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*. 4th ed. Boston: Allyn & Bacon. p.221-31.
- Ham, P., Allen, C. (2012). Adolescent health screening and counseling. *Am Fam Physician* 15;86(12):1109-1116
- Jones, D. E., Greenberg, M., & Crowley, M. (2015). Early social-emotional functioning and public health: The relationship between kindergarten social competence and future wellness. *American Journal of Public Health*, 105, 2283-2290.
- Liu, J., Burgess, Y., DiStefano, Ch., Pan, F., & Jiang, N. (2019). Validating the Pediatric Symptoms Checklist-17 in the Preschool Environment. *Journal of Psychoeducational Assessment*. 1-15.
- Murphy, JM., Bergmann, P., Chiang, C., Sturner, R., Howard, B., Abel, MR., & et al. (2016). The PSC-17: subscale scores, reliability, and factor structure in a new national sample. *Pediatrics*;138(3): e20160038
- Parker, EM., Jacobson, J., Pullmann, MD., & Kerns SEU. (2019). Identifying psychosocial problems among children and youth in the child welfare system using the PSC-17: exploring convergent and discriminant validity with multiple informants. *Child Psychiatry Hum Dev* ;50(1):108-120.
- Piquerias, JA., Vidal-Arenas, V., Falcó, R., Moreno-Amador, B., Marzo, J. C., Holcomb, J. M., & Murphy, M. (2021). Short Form of the Pediatric Symptom Checklist-Youth Self-Report (PSC-17-Y): Spanish Validation Study. *Journal of medical Internet research*, 23(12), e31127.
- Polanczyk, GV., Salum, GA., Sugaya, LS., Caye, A., & Rohde LA. (2015). Annual research review: a meta-analysis of the worldwide prevalence of mental disorders in children and adolescents. *J Child Psychol Psychiatry* .03;56(3):345-365.
- Steed, E A., & Banerjee, R. (2016). Assessment and early identification of young children with social emotional difficulties and behavioral challenges. *Journal of Intellectual Disability-diagnosis and Treatment*, 3, 198-204.
- Webb, MJ., Kauer, SD., Ozer, EM., Haller, DM., & Sanci, LA. (2016). Does screening for and intervening with multiple health compromising behaviours and mental health disorders amongst young people attending primary care improve health outcomes? A systematic review. *BMC Fam Pract* .04;17:104
- Wissow, L., Brown, J., Fothergill, K., Gadomski, A., Hacker, K., Salmon, P., & et al. (2013). Universal mental health screening in pediatric primary care: a systematic review. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*;52(11):1134-1147
- World Health Organization. (2017). *Global Accelerated Action for the Health of Adolescents (AA-HA!): Guidance to Support Country Implementation*. Geneva: WHO:176.